
[2018-29-RE](#)

CAUSA 2018-29-RE

(Amorós Orell c/ Call Camp)

Número de registre 286-2018. Recurs d'empara

Aute del 7 de setembre del 2018

BOPA núm. 54, del 19 de setembre del 2018

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 19 de juny del 2018, per la representació processal de la Sra. Maria Àngels Amorós Orell, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 30 de gener del 2018 i contra l'aute del 29 de maig del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades "*reposant a la part recurrent en la plenitud del seu dret mitjançant l'adopció de les mesures necessàries per a satisfer els seus drets fonamentals a la jurisdicció, a la defensa, i a la propietat privada*". També demana que, d'acord amb les disposicions de l'article 88 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional se suspenguin els efectes de les resolucions impugnades;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 10 de juliol del 2018;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Isidre Molas Batllori;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc d'un litigi sobre la titularitat de la propietat d'una finca, la representació processal de la Sra. Maria Àngels Amorós Orell va presentar una demanda de protecció de propietat contra el Sr. Fermí Call Camp.

1.2. El 21 de març del 2017, la Secció Civil del Tribunal de Batlles va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava aquesta demanda en tots els seus termes i imposava a la demandant el pagament de les costes judicials ocasionades a la part defenent, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador.

1.3. La representació processal de la Sra. Maria Àngels Amorós Orell va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta resolució, i, el 30 de gener del 2018, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència en què acordava desestimar aquest recurs i confirmar íntegrament la sentència de la primera instància, imposant el pagament de les costes processals en aquesta alçada a la part apel·lant.

1.4. La representació processal de la Sra. Maria Àngels Amorós Orell va presentar un incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta darrera decisió per tal com considerava que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció, ja que considerava que la decisió esmentada era no raonable, no estava suficientment motivada en dret, no era completa i congruent amb les pretensions de la part demandant i, per tant, vulnerava igualment el seu dret a la defensa.

1.5. El 29 de maig del 2018, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que no donava lloc a l'incident de nul·litat d'actuacions esmentat i condemnava la part recurrent al pagament de les costes processals causades, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador.

1.6. El 19 de juny del 2018, la representació processal de la Sra. Maria Àngels Amorós Orell va interposar un recurs d'empara contra les resolucions esmentades de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica de la recurrent

- Aquesta part és conscient que el Tribunal Constitucional no és una tercera instància i no demana que es faci una nova valoració de la prova practicada, sinó que vol posar de manifest que la valoració esmentada està viciada per la comissió d'un presumpte delictes de fals testimoni i per la presentació de proves falses.

- Segons el seu parer, les resolucions de la Sala Civil no són completes, ni congruents amb les pretensions plantejades, ja que només s'han centrat en analitzar si s'acomplia el requisit d'acreditació de la propietat dominical sobre la cosa reivindicada, fet que no hauria quedat provat a partir de la documentació aportada per aquesta part. Addueix que si bé és cert que no va aportar l'escriptura d'heretament universal i de donació al seu favor atorgada l'any 1973, aquesta escriptura és irrellevant, ja que el notari que va emetre el certificat el 21 de juliol del 2012 sobre la titularitat dominical de la recurrent sobre la finca, la va poder consultar personalment.

- La referència del notari esmentat efectuada en el certificat, d'acord amb la qual "*La precedent afirmació en que es fonamenta el títol de propietat del causant l'efectua la compareixent sota la seva exclusiva responsabilitat d'acord amb les previsions de l'article 33 del Reglament del notariat, en no haver-se formalitzat inventari dels béns compresos en l'heretament i en la donació i no acreditar-se tampoc documentalment en aquest acte el títol concret de propietat de la heretant i del donador*

sobre les finques", és una clàusula de caràcter obligatori, que no es pot considerar com a limitativa, ni restrictiva de drets i que no resta valor a la certificació de propietat lliurada.

- Manifesta que no ha rebut resposta concreta de la Sala Civil en relació amb aquest punt i per aquest motiu reitera els seus arguments plantejats en apel·lació en què destaca, entre altres punts, que l'any 1910 es va reconèixer que la finca en litigi formava part de les finques de Casa Quico de Pal sense que en consti cap impugnació, com tampoc consta que aquesta finca hagués estat alienada en algun moment i analitza detalladament el certificat notarial anteriorment esmentat per concloure que la interpretació efectuada per la Sala Civil no és correcta, no està fonamentada en Dret i, a més, és contrària a la seva jurisprudència mateixa.

- Retreu a la sentència impugnada no haver analitzat la possessió injusta o indeguda de la cosa, al·legant que un dels testimonis principals va faltar a la veritat, fet que està denunciat mitjançant una querrela criminal, els fonaments principals de la qual exposa; així mateix, considera que altres testimonis no tenien edat suficient per declarar que la part defenent i la seva família cultivaven la finca des de feia més de 50 anys, fet que es veuria contradit per l'acta notarial que protocol·litza 20 fotografies que proven que en la finca no hi ha cap cultiu ni hi ha bestiar pasturant.

- Així mateix, considera que la inscripció de la finca al registre del Departament d'Agricultura és nul·la de ple dret per la manca d'aportació del títol de propietat o de qualsevol altre document per part del defenent.

- No obstant això, si que s'havia de tenir en compte la inscripció i l'aprovació cadastral del Comú de la Massana, prova incontestable que la finca pertany a Casa Quico.

- Afegeix que també ha denunciat el defenent per l'aportació de proves falses, les quals han viciat i contaminat la valoració de la prova efectuada pels tribunals ordinaris.

- Segons el seu parer, no s'ha fet una revisió concreta de la sentència de la primera instància d'acord amb els arguments d'apel·lació d'aquesta part, ni s'ha motivat la seva desestimació desvirtuant així la funció processal i garantista del recurs d'apel·lació i incorrent, per tant, en incongruència omissiva. I, no només s'ha vulnerat aquest aspecte del dret subjectiu a la jurisdicció, sinó que també s'ha ignorat l'aspecte objectiu pel qual es va iniciar el procés: la defensa i la reposició del seu dret a la propietat, reconegut a l'article 27 de la Constitució.

- Conclou que els òrgans judicials no han tingut una actitud proactiva en la defensa del dret a la propietat i en no protegir-lo, es converteixen en subjectes passius de les accions constitucionals que puguin incoar-se en la seva defensa.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades "*reposant a la part recurrent en la plenitud del seu dret mitjançant l'adopció de les mesures necessàries per a satisfer els seus drets fonamentals a la jurisdicció, a la defensa, i a la propietat privada*". També demana que, d'acord amb les disposicions de l'article 88 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional se suspenguin els efectes de les resolucions impugnades.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- Aquesta Sala destaca que l'acció instada per la part recurrent no estava ben definida i va haver de

fer l'esforç de perfilar les seves argumentacions per concloure que instava una acció reivindicatòria.

- En el marc d'aquesta acció, cal que l'agent demostrï que és el propietari legítim d'allò que reivindica davant la part contrària. Si aquest requisit no concorre ja no cal examinar la resta de requisits (identificació de la cosa i injusta possessió de la cosa per l'altra part).

- Aquesta Sala considera que va efectuar una valoració de la prova extensa i detallada (FJ IV de la seva sentència del 30 de gener del 2018) mitjançant la qual arribava a la conclusió que de la documentació aportada per la part recurrent no existia la certesa que fos la propietària de la finca.

- La Sala Civil afegeix que no hi ha cap incongruència omissiva en la seva sentència que hagi pogut perjudicar el dret a la defensa de la recurrent, perquè no va entrar a valorar els altres requisits, ja que, com s'ha dit, si fallava el primer requisit l'examen de la resta esdevenia inútil per a la resolució del litigi.

- La part recurrent al·lega una suposada vulneració del seu dret al recurs, sense que aquesta Sala pugui endevinar a què es refereix.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- Segons el parer del Ministeri Fiscal, la part recurrent pretén que el Tribunal Constitucional actuï com a una tercera instància amb la finalitat de resoldre qüestions d'estricta legalitat ordinària com és la determinació de la propietat dominical d'un immoble, qüestió que va ser resolta de manera raonada sense que aquesta motivació es pugui considerar absurda, arbitrària o mancada de lògica.

- Tot i reconèixer que el *petitum* de la seva demanda està plenament resolt, la part recurrent considera que algunes de les seves argumentacions no ho han estat, de manera concreta, no s'hauria revisat la sentència de la primera instància sobre la base dels arguments d'apel·lació, ni s'hauria motivat expressament les raons de la seva admissió o inadmissió.

- Ara bé, el Ministeri Fiscal considera que s'ha de concloure que no hi ha cap qüestió que quedi sense resoldre i que, en aquest cas, es tracta simplement d'una desestimació dels arguments de la part recurrent, la qual no va aportar els documents que haurien estat rellevants per a la prova del seu dret, ja que si no concorre el pressupòsit de l'acreditació de la titularitat dominical del bé reivindicat, la valoració de la resta d'arguments és inútil, ociosa i innecessària.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que declari la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb les disposicions de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Per tal que un recurs d'empara presentat per la vulneració de l'article 10 de la Constitució pugui ser admès a tràmit cal recordar i aplicar el principi d'acord amb el qual aquest Tribunal Constitucional no actua com a una tercera instància o com a un tribunal de cassació. Els òrgans judicials de la jurisdicció ordinària són els òrgans competents per a la selecció, la interpretació i l'aplicació de la legislació, així com per a la valoració de les proves presentades. D'acord amb el cànon de

constitucionalitat: quan el Tribunal Constitucional enjudicia el cas d'un recurs d'empara a través de l'article 10 de la Constitució per una vulneració a un procés degut, aquest Tribunal només pot estimar el fons de la pretensió quan la solució donada per la jurisdicció ordinària o els seus raonaments siguin arbitraris, absurds, marcats de la més mínima lògica o contraris a la *communis opinio* dels juristes (veg. per ex. l'aute del 7 d'abril del 2016, recaigut en la causa 2016-4-RE). El Tribunal Constitucional no és doncs una tercera instància judicial i no pot resoldre temes de legalitat ordinària, com la determinació de la propietat d'un bé immoble.

3.2. Pel que fa a la incongruència omissiva al·legada per la recurrent cal recordar que aquesta hauria de derivar de la incongruència que pogués existir entre el contingut del *petitum* de les parts i la resolució de l'òrgan judicial. No es pot al·legar incongruència pel fet de no haver obtingut una resposta detallada a cadascun dels arguments de les parts i quan el *petitum* ha estat resolt d'acord amb les proves i els indicis a disposició de l'òrgan judicial, elements que fonamenten la seva decisió. En conseqüència, la decisió impugnada no és arbitrària, immotivada o absurda, perquè no s'ha demostrat la titularitat dominical de la recurrent sobre el bé immoble en litigi, fet que no pot donar lloc a una resolució judicial d'adjudicació de la propietat reclamada al seu favor, i, per tant, l'anàlisi de la resta dels arguments presentats per la recurrent era sobrera.

Per tot això que s'ha exposat.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2018-29-RE interposat per la representació processal de la Sra. Maria Àngels Amorós Orell contra la sentència del 30 de gener del 2018 i contra l'aute del 29 de maig del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, a la presidenta de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 7 de setembre del 2018.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada

Isidre Molas Batllori
Magistrat